

se grozno jezijo, da slovenska reč napreduje vkljub jihovemu najostudnejšemu psovanju, zlasti jo boli, da bodo morali vsi uradniki spodnjo-štajerski dobro slovenski znati. Se vé potem ne bodo dijaški lenuhi in zagrizeni slovenozreči pri nas mogli služeb dobiti. Morali se bodo našega jezika naučiti, nas spoštovati ali pa šila in kopita pobrati. Naj še dostavim, da jo je vrli poslanec g. dr. Šuc, kojega vedno hodi pehat, izvrstno po §. 19. tiskovne postave našga: morala je kar v eni sapi preklicati 6 neresnic tako žarkih, da še nasproti kihnuti ni mogla. Narodne učitelje vahterca grozno sovraži očita jim „preveliko“ plačo, nehvaležnost. G. Žiherja imenuje „Drescherhelden“ enega v Šmarjah pa „grasgrünes Schulmeisterlein“ itd. Slovenski narodnjaki so „Dorfpervaken“ pa „nationale Maulhelden“. Kako neumni so Nemei in posilnemei uže vsled take pisarije, kaže to, da so v Laškem imeli shod tamošnje „ortsgruppe“ za šulverein in „švicali“ celih 134 gl., ki bi jih vsak sam krvavo potreben bil, vrhu tega so še za rohanje neke cvetlice plačali 1 gl. 31 kr. Če to ni prismuknjenost, kaj pa tedaj?

Iz Ptuja. (Posojilnica — Slovensko pevsko društvo.) Naša posojilnica, ktera je s 7. februarjem t. l. svoje delovanje pričela, imela je do 1. marca t. l. sprejema 6379 gl. 82 kr. in 4398 gl. 68 kr. izdatka, toraj skupnega prometa 10.778 gl. 50 kr. Upati je, da bode to društvo prav dobro napredovalo. Treba pa je, da nas rodoljubi na deželi po mogočnosti podpirajo, kajti le s skupnimi močmi in delovanjem je mogoče doseči naš namen. — Začasni odbor v Ptuji ravnokar osnovanega „Slovenskega pevskega društva“ prosi pevce in prijatelje petja po celem Slovenskem, da izvolijo začeti pristopati k temu društvu ter se oglašati pri osnovalnem odboru. Ko hitro bodo „pravila“ tiskana, se razpošljejo, ali pristopiti je takoj možno.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Koliko bo letos smela vlada penez potrošiti, koliko davka pobrati, o tem se ravno sedaj poslanci menijo v državnem zboru. Da se vsa ogromno velika reč leži presodi, pregleda vse račune poprej poseben odbor, finančni odbor. Ta je najvažnejši vseh, on nosi državno mošnjo v rokah. No v tem najvažnejšem odboru je veleslavni česki konservativce in domoljub grof Henrik Klam-Martinic („vahterca“ ga psuje renegata, ker nja rod nevednež celjski Nemeem prišteva, a Martinici so prava slovanska kri, oni niso renegati pač pa večina vahterčinih pisavev in bralcev) stavil predlog; vlada se pozivlje, da na državnih gimnazijah v Gorici, Pazinu, Mariboru in Celji take naredbe ukrene, da se bodo italijanski, slovenski, hrvatski učenci v spodnjih razredih pri primernej gojitvi nemškega jezika, poučevali v maternem jeziku. Predlog je bil sprejet. Slovenskega društva odbor v Mari-

boru pa je blagemu grofu Klam-Martinicu v imenu štajerskih Slovencev telegrafno izrekel svojo domoljubno zahvalo. — Jako žalila in razjarila nas Slovence pa je beseda ministra Konrada trem poslanecem baronu Goedelnu, Vošnjaku in Raiču, da bi bilo „brezvestno“ (gewissenlos) njihovim zahtevam sedaj uže ustreči. Upamo, da mu v zbornici dajo zasluženi odgovor, katerega dati nam tiskovne razmere ne dopuščajo. — Ogerski državni zbor bode še po Veliki noči malo zboroval in potem zaključen; kake bodo nove volitve, o tem je težko ugibati; volilna borba ali „korteševanje“ pa bo vsakako živahno, strastno. — Železnico od Metkoviča do Mostara v Heregovini bodo gotovo uže letos pričeli staviti. — Hrvati so silno razburjeni, da pri njih čedalje več Madjarov nameščujejo kot uradnike pri železnicah. — Zagreb sme 4 milijone goldinarjev na posodo vzeti pa išče denarjev na Francoskem. — Rumuni hočejo se bližnjih volitev za ogerski državni zbor krepko udeležiti, kar so do sedaj uže mnogo let opuščali.

Vnanje države. Angležem so ministri raznih držav uže čestitali, da so v Sudanu premagali Digma-pašo pa zmaga ni bila kaj pomenljiva. Le oddelek njegov je bil tepen in sedaj stoji Digma zopet blizo Suakima; Angleži potrebujejo novih 3000 vojakov in mnogo penez; kraljica je celo abesinskemu kralju Ivanu, ki je kristijan, pisala pismo, naj jej pomaga mohamedanskega Mahdija ukrotiti in mu zato ponuja pomorsko mesto Masuvah. Pred Suakim došle so tudi ruske in španske vojne ladije, kar Angleže ne veseli preveč. — Francozi v Tonkingu začeli so napadati mesto Bak-Ningh. Doma pa je zahteval freimaurer in minister naučni 22 milijonov za nove ljudske učitelje, ker je šolskim bratom in sestram in sploh mešnikom in redovnikom poučevanje prepovedal. To je Francozom bilo preveč in so poslanci dotični predlog zavrgli ali vsaj odložili. — Italijani so precej jezni na Bismarka, da se je z Rusi sprijaznil, tudi Francozom to ni po volji. — Nemško-pruski liberalci so osnovali veliko novo politično stranko, ki šteje v državnem zboru 100 poslancev. Bismark bo moral z njimi pogajati se ali pa katoličanom pravičen biti. — Petletne vojske med Chilenci in Peruvijanci v južnej Ameriki je sedaj konec; slednji so premagani privolili v vse mirovne pogoje, kterih so zmagovalci Chilenci tirjali.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slov. Štajerskem.

II. b.) Maribor in okolica. Hude čase imelo je v 17. stoletju pretrpeti tudi mesto Maribor z vso okolico na desno in na levo, kajti kuga je našla pot tudi v te kraje slov. Štajerja. Uže leta 1624 je prestopila slovensko mejo v Arnoži ter se obrnila proti Dravi, zapušča je za seboj slede svoje grozne moči. Dne 22. novembra istega leta poroča

župan v Muti, da le $\frac{1}{4}$ milje od trga kuga hudo razsaja in davi. V trgu še nje sicer nimajo, pa vsak čas se je bati, da se zatepe tudi tje, ker za kugo umrle nosijo v trg ter nje pokopljejo na ondotnem pokopališču. Zato prosí, naj bi se za čas kuge napravilo drugo pokopališče zunaj trga.*)

V istem letu davila je kuga tudi v Bistrici in Mariboru. Vlada je poslala tje nekega dr. Hannibala Bottinoni-ja. Ali ta rodom Lah ni znal ne nemški, ne slovenski; moral je toraj pri obiskovanju bolnih imeti seboj tolmača. Povrh se je bal tudi kuge in si ni upal nikjer k okuženim. Bolne je ogledoval na konji sedé, v le od daleč skoz odprta vrata ali skoz okno ter njim dajal po tolmači potrebna naročila. In za ovo malenkost tirjal je semtertje od edine osebe po 40 — 50 tolarjev plače, kar je ljudi tako razkačilo, da bi ga ubili, ko bi se bil še kedaj ondi prikazal. Zategadelj si ni upal nikjer več v Maribor.

Ko se je meseca julija l. 1626 prikazala kuga v Arnoži in kmalu potem začela hudo moriti tudi v Gomilici, so omenjenega dr. Bottinoni-ja poslali tje. Osem tednov je bil s svojim služabnikom in tolmačem v Arnoži, in odtotni varaški pisar Kristof Kneberlein, ki je oskrboval sodnijska in župnijska opravila, ker je župan zaradi kuge bil pobegnil, moral ga je na stanu imeti in hraniti, za kar je tirjal 53 gl. 43 kr.

Bržkone so imeli kugo v tem letu tudi v Selnici ob Dravi, kajti nek Lukež Lavrič in Ivan Pavrič sta vsled obljube postavila l. 1626 v ondotni cerkvi oltar v čast sv. Boštjanu.**)

Od l. 1626 naprej prizanašala je kuga več let naši domovini, dasiravno je v drugih krajih hudo morila. L. 1634 prikazala se je v Gradci, in vsak čas bali so se nje tudi v naše kraje. Zato so se priporočevali kaj zaupljivo ne le sv. Boštjanu in Roku, ampak tudi sv. Rozaliji, ktere češčenje so posebno Jezuiti zelo razširjevali. Ko je na njeno priprošnjo kuga v Gradci naglo prenehala, dali so njej v čast in zahvalo kovati svetinje z njeno podobo, in zanaprej menda na Štajerskem ni bilo hiše, ki bi ove svetinje ne imela.

Toda v kljub temu se je kuga l. 1635 vendar le oglasila zopet na slovensko-nemški meji in je v Ivniku in v obližji nekaj časa prav hudo davila. Iz nekterih hiš so pomrli vsi; kar njih je pri življenju ostalo, nise našli nikjer miru, ampak so tekali celo prestrašeni od hiše do hiše, kakor bi bili ob pamet prišli. Župnik v Ivniku Baltazar Siegn, zbral je svoje farane v farni cerkvi in je šel z njimi v procesiji v Marija-Lankovice — in glej čudo! kuga je zdajci prenehala. Prihodnje leto prikazala se je sicer v nekterih hišah pri Gomilici, a ugasila je uže čez teden dni. Pet let poznej zasledimo morivko zopet ondi. Na cesti med Arnozém in Gomilico stoji namreč lep kamenat steber

*) J. Orožen, das Bisthum und die Diözese Lavant I. 119.

**) Ravno tisti. I. 42.

z letno številko 1641; — brez dvoma je kužni križ. L. 1642 imenuje se v Hočah bratovščina sv. Boštjana, kar kaže, da je v tem ali morebiti uže v poprejšnjih letih kuga davila tudi ondi. Vsekako pa smemo trditi, da je v teh in naslednjih letih morivka mariborski okolici bolj prizanašala, kakor celjski, kjer jih je v tem času veliko podavila. V hvaležen spomin, da so v teh za celjsko okolico tako osodepolnih letih po priprošnji sv. Roka kuge obvarovani, dali so Mariborčani l. 1657 v čast ovmu svetniku vlti zvon za farno cerkev.

Dne 17. januarja, — na god sv. Antona puščavnika l. 1665 zagledali so ljudje v Slov. goricah nenavadno zvezdo repatico. Ta je pa veljala od nekđaj za napovedovavko kuge; zato so se nje vsi zelo vstrašili. Podobna rogljatemu mesecu, imela je tako dolg, bliščeči rep, da se je čez polovico neba raztezal. Komaj je zginila okoli 15. februarja ta, prikazala se je že v marci zopet druga zvezdo repatica na nebu. Ta je bila sulici podobna in je svetila do 14. aprila. A kuge še, hvala Bogu! vendar ni bilo k nam pač pa je kraje med Muro in Dravo l. 1665 in 1666 obiskala neka druga, zelo nalezljiva in nevarna bolezen, ktero so zaradi tega, ker se je iz Madjarskega pritepla, imenovali v obče le „madjarsko“. V Mariboru je ova bolezen spravila l. 1666 več družin v grob.

Toda tudi kuga je obiskala v tem stoletju še enkrat prelope kraje med Muro in Dravo, in tako je nastopila tudi za Maribor in okolico še ena, — prav huda doba britkosti.

(Dalje prihodujič.)

Smešnica 11. Andrejček dijak ima skopega očeta pa suknja je očehana. lakti pa vetru zevajo, paleci na nogi iz šivora silijo. Piše torej Tinetu, součencu v malih šolah, sitno pismo. Tina nese pismo očetu in pravi: oče, Andrejček Vam piše. Oča: ej, res? Tina: ali Vam smem pisemce prebrati? Oča: pokaj neki? Ga bo uže Andrejček jeseni, kedar na vakance domov pride.

T. Dernjač.

Razne stvari.

(Cesar daroval) je za nov stol zvonom v Poličanah 300 fl. za popravo cerkve sv. Jošta v Kozjaku 300 fl. in za šolo v Dolu 100 fl.

(Savinjski sokol) dobi še ta mesec krasno zastavo za 500 fl. iz Dunaja. Blagoslavljanje bo tinkoštni praznik. Povabljeni so na ovo narodno slavnost, ljubljanski, tržaški in zagrebški sokol. Kaj pa, ko bi Slovensko društvo tudi takrat tam zborovalo. Šulverein bo takrat v Gradci imel demonstrativni občni zbor!

(Odgovorni urednik) „Slov. Gospodarja“ g. Kordeš je rokopise prebiral, stav čital, korigiral itd. in naposled tudi uže marsikaj izbacnil, česar se ni upal zastopati ter tako konečno odločeval, kaj sme v list, kaj ne. Nasprotniki so pa zvedeli, da je zraven njega še glavni urednik in so to e. k.